

Povětrnostní podmínky ve vegetačním období roku 2016 z hlediska pěstování brambor

RNDr. Tomáš Litschmann, Ph.D., AMET, Velké Bílovice

Ing. Ervín Hausvater, CSc.; Ing. Petr Doležal, Ph.D., Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod

Průběh povětrnostních podmínek během vegetačního období do značné míry ovlivňuje vývoj pěstovaných plodin. Brambory přitom patří k plodinám vyžadujícím určitou stálost teplotních i vlhkostních podmínek v průběhu celého tohoto období. Tato skutečnost obzvláště nabývá důležitosti při postupném nárůstu extremity některých povětrnostních prvků, jehož jsme svědky v posledních desetiletích. Mění se rozložení a intenzita dešťových srážek a dochází ke zvyšování teplot, přičemž v některých letech jsou tyto tendence výraznější, v jiných se projevují méně. Po teplém a suchém roce 2015 bylo vegetační období letošního roku pro pěstování brambor poměrně příznivější.

V posledních několika letech přibývá účelových meteorologických stanic, které jsou umístěny buď přímo v porostu brambor, anebo v jeho blízkosti. Má to výhodu zejména pro signalizaci škodlivých činitelů, ale jejich údajů je možno využít i při hodnocení jednotlivých ročníků pokud jde o teplotní a vlhkostní podmínky přímo v dané oblasti.

Pokud jde o teploty vzduchu, lze letošní rok charakterizovat jako chladnější než předchozí rok 2015, avšak stále teplejší než bývala minulá období. Na grafu 1 jsou porovnány teploty za období od dubna do srpna pro jednotlivé lokality za roky 2015

a 2016, v pravé části grafu je pak srovnání s některými lokalitami z období přibližně před 100 lety. Lokalita Místek leží v těsné blízkosti stanice Chlebovice (okr. Frýdek – Místek), Jihlava zase odpovídá nadmořskou výškou přibližně Novotinkám (okr. Benešov). Strážnice (okr. Hodonín) v minulosti patřila a stále ještě patří k našim nejteplejším polohám. Z obrázku lze vyčíst, že letošní rok byl na všech lokalitách o 1,1 až 1,3 °C chladnější než rok loňský, avšak ten letošní je stále asi o 1 °C teplejší, než bývaly stejná období v minulosti. Lokalita Chlebovice v podhůří Beskyd v současné době teplotně odpovídá oblasti Strážnicka v minulosti, jihomoravské oblasti současnosti se tudíž posouvají dále jižním směrem. Velmi přibližně platí, že teploty s nadmořskou výškou ubývá na každých 100 m o 0,6 °C. V loňském roce rozdíl teplot představoval výškový posun o více než 300 m, pro Vysočinu s nadmořskými výškami kolem 500 m to znamená posun do Polabí. V letošním roce tento posun nebyl tolik výrazný, přesto ale lze předpokládat, že dosahoval necelých 200 m. S těmito skutečnostmi je nutno počítat i v budoucnosti a mít na paměti, že podmínky, které u nás byly běžné až do poslední čtvrtiny minulého století, již přestávají být obvyklými.

